

Sygn. akt XII C 2135/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Maria Prusinowska

Protokolant stażysta Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 czerwca 2018 r. w P.

sprawy z powództwa **A. L. PESEL (...)**

przeciwko **M. K. PESEL (...)**

o uznanie za niegodnego dziedziczenia

1. powództwo oddała,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Maria Prusinowska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 października 2016 roku powód A. L. wniósł o uznanie pozwanego M. K. za niegodnego dziedziczenia po swojej matce J. L.. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania sądowego.

W uzasadnieniu pozwu powód, wskazał, że w dniu 20 lipca 2016 roku zmarła jego córka J. L., która posiadała jedno dziecko, pozwanego M. K.. Powód podał, iż J. L. nie pozostawiła testamentu, w związku z czym wyłącznym spadkobiercą ustawowym po zmarłej jest pozwany, będący jej synem. A. L. wskazał, że w skład spadku po jego córce wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, położonego w P. przy ul. (...). Powód podniósł, iż pozwany M. K. jest niegodny dziedziczenia po J. L., z uwagi na dopuszczenie się przez niego umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawczyni, które wyczerpuje znamiona znęcania się fizycznego i psychicznego. Powód dodał, iż M. K. sprawiał problemy wychowawcze, nadużywał alkoholu i innych używek oraz wykorzystując przewagę fizyczną systematycznie bił i lżył swoją matkę, która wielokrotnie poddawała się obdukcjom lekarskim. Powód wskazał, iż J. L. w trakcie ataków agresji ze strony pozwanego szukała schronienia u sąsiadów oraz wzywała funkcjonariuszy Policji, którzy kilkakrotnie interweniowali. Nadto, powód podał, iż pozwany wyrzucał swoją matkę ze wspólnie zajmowanego mieszkania. A. L. stwierdził, iż posiada interes prawny w wystąpieniu z niniejszym żądaniem albowiem jego uwzględnienie zmieni porządek dziedziczenia, a on jako ojciec spadkodawczyni pozostawać będzie w kręgu spadkobierców.

Pismem z dnia 8 grudnia 2016 roku powód sprecyzował, iż w skład spadku po jego córce J. L. wchodzi udział w wysokości 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego, w P. przy ul. (...) (k. 23 akt).

W odpowiedzi na pozew z dnia 16 stycznia 2018 roku pozwany M. K. wniósł o oddalenie powództwa w całości jako złożonego po terminie wskazanym w art. 929 k.c., sprzecznego z zasadami współżycia społecznego i przede

wszystkim całkowicie pozbawionego podstaw. Nadto, pozwany wniósł o obciążenie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami ewentualnego zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność pozwanego. Pozwany zaprzeczył by kiedykolwiek znęcał się fizycznie bądź psychicznie nad swoją matką J. L.. M. K. podniósł, iż powód podał nieprawdziwą wersję zdarzeń bowiem to jego matka cierpiąc od wielu lat na chorobę alkoholową, będąc w stanie upojenia alkoholowego, zachowywała się agresywnie i prowokacyjnie względem otoczenia, za co została dwukrotnie prawomocnie skazana, wyrokiem z dnia 17 marca 2010 roku za popełnienie przestępstwa lekkiego uszczerbku na zdrowiu, określonego w art. 157 § 2 k.k. oraz wyrokiem z dnia 12 maja 2014 roku za popełnienia przestępstwa groźby karalnej, określonego w art. 190 § 1 k.k., działając na szkodę jej byłego męża T. K.. Nadto, pozwany wskazał, iż nadużywanie alkoholu przez spadkodawczynię było główną przyczyną ograniczenia jej władzy rodzicielskiej nad małoletnim synem M. K. i umieszczeniu małoletniego w rodzinie zastępczej w osobie W. W.. Pozwany podał także, iż wobec J. L., na wniosek Komisariatu Policji P. w P., zostało wszczęte postępowanie w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, prowadzone przez M. Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P., uzasadniając to tym, iż jej zachowanie wpływa demoralizująco na pozwanego. Reasumując, pozwany kategorycznie stwierdził, iż nigdy nie dopuścił się czynów zarzucanych mu przez powoda, zaprzeczając by kiedykolwiek zachowywał się agresywnie wobec matki, zaznaczając, że rozwiązanie siłowe mógł zastosować jedynie z konieczności osobistej obrony przed atakami znajdującej się pod wpływem alkoholu spadkodawczyni (k. 107-109 akt).

Pismem z dnia 22 stycznia 2018 roku do niniejszej sprawy zgłosił się pełnomocnik pozwanego, radca prawny D. G., podtrzymując wszelkie dotychczas złożone przez poznanego wnioski, a nadto wnosząc o obciążenie powoda kosztami postępowania sądowego, w tym kosztami zastępstwa procesowego określonymi według norm przepisanych oraz równowartością opłaty od pełnomocnictwa, załączając pełnomocnictwo z dnia 12 czerwca 2017 roku udzielone przez M. K. (k. 120-121 akt).

W piśmie z dnia 5 kwietnia 2018 roku powód odniósł się do okoliczności podanych w odpowiedzi na pozew, wskazując, iż pozwany nie podał żadnego przykładu agresji spadkodawczyni wobec jego osoby, dodając, że jego córka zaczęła nadużywać alkoholu z powodu rozpadu małżeństwa z ojcem pozwanego, T. K.. Powód podał, iż agresywne zachowania J. L., za które została sądownie skazana, zostały sprowokowane przez jej byłego męża T. K., który ją nękał, wyszydział i upokarzał (k. 162-163).

W dalszym toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany M. K. urodził się w dniu (...) w P.. Pozwany pochodzi ze związku małżeńskiego spadkodawczyni J. L. i T. K.. J. L. jest córką powoda A. L. i G. L., która zmarła w dniu 19 października 2005 roku. Pozwany jest jedynym dzieckiem J. L..

M. K. od urodzenia mieszkał wraz z rodzicami w lokalu nr (...), położonym w P. przy ul. (...).

Matka pozwanego nadużywała alkoholu, a znajdując się w stanie upojenia alkoholowego zachowywała się agresywnie. Wyrokiem Sądu Rejonowego(...) w P. z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt VI K (...), J. L. została uznana za winną popełnienia przestępstwa z art. 157 § 2 k.k., polegającego na tym, iż w dniu 13 czerwca 2008 roku w P. poprzez zadanie ciosu talerzem w okolicę ciemieniowo-potyliczną T. K. spowodowała naruszenie czynności narządu ciała pokrzywdzonego trwające nie dłużej niż siedem dni.

W 2008 roku ojciec pozwanego, T. K. wniósł do Sądu Okręgowego w P. pozew o rozwiązanie małżeństwa z J. L. przez rozwód. W toku sprawy o rozwód, Sąd, na mocy postanowienia z dnia 10 grudnia 2008 roku, sygn. akt I C (...) zarządził na czas trwania procesu umieszczenie małoletniego M. K. w rodzinie zastępczej w osobie W. W., która była ciotką jego matki J. L..

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 27 kwietnia 2009 roku, sygn. akt I C (...) orzeczono rozwiązanie małżeństwa J. L. i T. K. przez rozwód. Wyrokiem tym Sąd ograniczył obojgu rodziców władzę rodzicielską nad małoletnim M. K. poprzez umieszczenie go w rodzinie zastępczej w osobie W. W., nadto ustanowiony został nadzór kuratora sądowego nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim.

Pozwany w dalszym ciągu mieszkał wraz z matką J. L. oraz W. W. w lokalu nr (...), położonym przy ul. (...) w P..

Problem z nadużywaniem alkoholu przez spadkodawczynię J. L. się pogłębił. Matka pozwanego znajdując się pod wpływem alkoholu zachowywała się agresywnie, wszczyniała awantury, działając przy tym demoralizująco na syna.

W dniu 29 maja 2013 roku (...) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. (nazwana dalej (...) w P.), działając w oparciu o zgłoszenie Komisariatu Policji P., wszczęła postępowanie w sprawie zastosowania wobec J. L. obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, podnosząc, m.in. , iż swoim zachowaniem pod wpływem alkoholu demoralizuje syna. W opinii biegłych: psychologa oraz psychiatry, przeprowadzonej na zlecenie (...) w P., stwierdzono, iż J. L. cierpi na zespół uzależnienia od alkoholu, mając silną, natrętną potrzebę spożywania alkoholu, nad którą nie jest w stanie zapanować, upośledzoną zdolność kontrolowania picia alkoholu oraz objawy abstynenckie. Biegłe stwierdziły, iż J. L. wymaga specjalistycznego leczenia w warunkach niestacjonarnych. Podjęte przez J. L. leczenie odwykowe nie przyniosło pozytywnych rezultatów bowiem w dalszym ciągu nadużywała alkoholu.

J. L. została ponownie skazana sędownie. Wyrokiem Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 12 maja 2014 roku, sygn. akt VI K (...), uznano ją za winną popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., polegającego na tym, iż w dniu 3 marca 2014 roku w P. groziła swojemu byłemu mężowi T. K. uszkodzeniem ciała i pozbawieniem jego 4-letniego syna życia, co wzbudziło w zagrożonym uzasadnioną obawę spełnienia tych gróźb.

J. L. przebywała w Izbie Wyrzeźwień, ostatnio w lipcu 2016 roku.

W 2013 roku T. K., po przeprowadzeniu przed Sądem Okręgowym w P. sprawy o podział majątku wspólnego został wyłącznym właścicielem lokalu nr (...) położonego przy ul. (...) w P., będąc zobowiązany do spłaty określonej kwoty na rzecz J. L., które to zobowiązanie wykonał.

Po sprzedaży mieszkania położonego przy ul. (...) w P. pozwany wraz z matką J. L. oraz W. W. przeprowadził się do kawalerki, położonej w P. przy ul. (...). Do W. W. należało spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu

W nowym miejscu zamieszkania dochodziło do awantur pomiędzy pozwanym a J. L.. Pozwany nie znęcał się ani fizycznie ani psychicznie nad matką. Zdarzało się, iż M. K. stosował wobec swojej matki siłę, broniąc się przed atakiem ze jej strony. Jednokrotnie zdarzyło się, iż J. L. wybiegła z mieszkania, mając na ciele obrażenia w postaci sińców, informując sąsiadkę K. P. (1), iż został pobita przez syna.

Zgodnie z pismem z KP P. z dnia 25 maja 2018 roku w miejscu zamieszkania pozwanego i spadkodawczyni, tj. w mieszkaniu położonym w P. przy ul. (...), w ciągu ostatnich trzech lat odnotowano jedną interwencję Policji, która miała miejsc w dniu 3 kwietnia 2018 roku i dotyczyła zakłócenia spoczynku nocnego. Interwencja ta zakończyła się pouczeniem.

Dowody: odpis skrócony aktu urodzenia M. K. (k. 6 akt), odpis skrócony aktu zgonu J. L. (k. 5 akt), odpis skrócony zgonu G. L. (k. 7 akt), wniosek (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. z dnia 29 maja 2013 roku (k. 110 akt), opinia z dnia 15 kwietnia 2013 roku w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego wydana na zlecenie (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P., sporządzona przez: psychologa I. L. i psychiatrę A. L.-Wojewodę (k. 111-114 akt), odpis wyroku Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt VI K (...) (k. 115 akt), odpis wyroku Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 12 maja 2014 roku, sygn. akt (...) (k. 116 akt), akt oskarżenia z dnia 11 kwietnia 2014 roku , sygn. akt 2 Ds. (...) (k. 117 akt), pismo z KP P. z dnia 2 kwietnia 2018 roku (k. 141 akt), pismo z KP P. z dnia 25 maja 2018 roku (k. 160 akt), rachunek nr (...) za pobyt w (...) z dnia 10 lipca 2016 roku (k. 145 akt), poświadczenia wymeldowania z dnia 18 marca 2014 roku (k. 164 akt),

decyzja Prezydenta Miasta P. z dnia 18 marca 2014 roku w przedmiocie umorzenia postępowania administracyjnego w sprawie o wymeldowanie M. K. (k. 165 akt), decyzja Prezydenta Miasta P. z dnia 20 stycznia 2014 roku w przedmiocie uchylecia czynności materialno–technicznej (k. 166-171 akt), zeznania świadka T. K. (k. 133 akt), zeznania świadka T. W. (k. 132-133 akt), częściowo zeznania świadka K. P. (1) (k. 132 akt), częściowo zeznania powoda A. L. (k. 146-147).

W marcu 2015 roku zmarła W. W.. Na skutek decyzji spadkobierców po W. W., J. L. nabyła udział w wysokości 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, położonego w P. przy ul. (...) o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 29,50 m².

J. L. zmarła w dniu 20 lipca 2016 roku w P..

A. L. przejął w posiadanie należący do spadkodawczyni skuter.

Spadek po zmarłej w drodze ustawy nabył pozwany M. K.. W skład spadku wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego w P. przy ul. (...).

Oszacowana w toku procesu przez biegłego z dziedziny szacowania nieruchomości wartość rynkowa spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ul. (...), wynosi 145.277,00 zł.

Dowody: odpis skrócony aktu urodzenia M. K. (k. 6 akt), odpis skrócony aktu zgonu J. L. (k. 5 akt), opinia biegłego sądowego w D. (...) (...) inż. M. S. z dnia 14 lipca 2017 roku (k. 40-63), zeznania świadka T. K., (k. 133 akt), zeznania świadka T. W. (k. 132-133 akt), częściowo zeznania powoda A. L. (k. 146-147).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przywołanych powyżej dowodów.

Oceniając zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne należało uznać je za w pełni wiarygodne. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zdecydowanie obiektywnym i wiarygodnym dowodem w tym zakresie jest dokument w postaci wniosku (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. z dnia 29 maja 2013 roku, która na skutek zgłoszenia Komisariatu Policji P., wszczęła postępowanie w sprawie zastosowania wobec J. L. obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, podnosząc, m.in., iż swoim zachowaniem pod wpływem alkoholu demoralizuje ona syna oraz odpisy prawomocnych wyroków skazujących pozwaną: w dniu 17 marca 2010 roku za popełnienie przestępstwa lekkiego uszczerbku na zdrowiu, określonego w art. 157 § 2 k.k. oraz w dniu 12 maja 2014 roku za popełnienia przestępstwa groźby karalnej, określonego w art. 190 § 1 k.k., działając na szkodę jej byłego męża T. K.. Dokumenty te w pełni potwierdziły wersje zdarzeń przedstawianą przez świadka T. K.. Zgromadzone w sprawie dokumenty, w tym kserokopie dokumentów, nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu.

Wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, którego udział w wysokości 1/2 wchodzi w skład spadku Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego z dziedziny wyceny nieruchomości inż. M. S. (k. 40-63).

Żadna ze stron nie kwestionowała opinii biegłego, tym samym Sąd uznał ją za w pełni wiarygodną oraz przydatną dla ustalenia stanu faktycznego sprawy.

Sąd jedynie, wbrew określonemu w opinii biegłego stanowi prawnemu przedmiotowej nieruchomości, na podstawie uznanych za wiarygodne zeznań świadka T. K. oraz uznanych za wiarygodne w tej części zeznań powoda, przyjął, iż do J. L. należał udział w wysokości 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonego w P. przy ul. (...).

Sąd uznał za w pełni wiarygodne zeznania świadka **T. K.** bowiem znalazły one potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym materiale dowodowym w postaci: wniosku (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. z dnia 29 maja 2013 roku (k. 110 akt), opinii z dnia 15 kwietnia 2013 roku w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego wydanej na zlecenie (...) Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych w P., sporządzonej przez: psychologa I. L. i psychiatrę A. Ł.-Wojewodę (k. 111-114 akt), odpisu wyroku Sądu (...) w P. z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt VI K (...) (k. 115 akt), odpisu wyroku (...) w P. z dnia 12 maja 2014 roku, sygn. akt VI K (...) (k. 116 akt), aktu oskarżenia z dnia 11 kwietnia 2014 roku, sygn. akt 2 Ds. 838/14 (k. 117 akt), rachunku nr (...) za pobyt w (...) z dnia 10 lipca 2016 roku (k. 145 akt), z którego wynika, iż to spadkodawczyni była osobą uzależnioną od alkoholu, a będąc pod jego wpływem zachowywała się agresywnie, wpływając demoralizująco na ich syna.

Sąd uznał za wiarygodne w pełni zeznania **T. W.**, szwagra powoda. Podane przez świadka okoliczności dotyczące nadużywania alkoholu przez J. L., podjęcia przez nią leczenia odwykowego oraz rezygnacji na jej rzecz ze spadku po swojej siostrze W. W. w całości korespondowały z dokumentami zgromadzonymi w sprawie w postaci: wniosku (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. z dnia 29 maja 2013 roku (k. 110 akt), opinii z dnia 15 kwietnia 2013 roku w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego wydanej na zlecenie (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P., sporządzonej przez: psychologa I. L. i psychiatrę A. Ł.-Wojewodę (k. 111-114 akt) oraz z zeznaniami świadka T. K.. Zeznania świadka T. W. miały ograniczone znaczenia dla ustalenia relacji pomiędzy pozwanym a spadkodawczynią bowiem jego kontakty z tymi krewnymi sprowadzały się do kilku wizyt w miejscu ich zamieszkania, kiedy to przywoził swoją siostrę W. W. ze szpitala, w trakcie których zazwyczaj nie było pozwanego w lokalu. Świadek wskazał, iż jego siostra nigdy nie skarżyła się na zachowanie M. K.. O tym, iż świadek posiadał nikłą wiedzę odnośnie stosunków rodzinnych J. L. i pozwanego świadczy fakt, iż nie znane mu były okoliczności związane z ograniczeniem jego siostrzenicy władzy rodzicielskiej nad synem M. K. i wyznaczeniem mu rodziny zastępczej w osobie W. W.. Przede wszystkim należy zaznaczyć, iż świadek sam przyznał, iż nie posiada żadnej wiedzy na temat tej sprawy, w szczególności nękania.

Sąd uznał za częściowo wiarygodne zeznania świadka **K. P. (1)**, sąsiadki pozwanego i spadkodawczyni. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka K. P. (1), w których wskazała, iż J. L. często przychodziła do niej i płakała, mówiąc, że został pobita i wyrzucona z domu przez syna, będąc wobec niego bezradną bowiem w tym zakresie były one sprzeczne z pozostałymi dowodami zgromadzonym w sprawie w postaci zeznań świadka T. K., wniosku (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P. z dnia 29 maja 2013 roku (k. 110 akt), opinii z dnia 15 kwietnia 2013 roku w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego wydanej na zlecenie (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w P., sporządzonej przez: psychologa I. L. i psychiatrę A. Ł.-Wojewodę (k. 111-114 akt), odpisu wyroku (...) w P. z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt VI K (...) (k. 115 akt), odpisu wyroku (...) w P. z dnia 12 maja 2014 roku, sygn. akt VI K (...) (k. 116 akt), aktu oskarżenia z dnia 11 kwietnia 2014 roku, sygn. akt 2 Ds. (...) (k. 117 akt), z których wynika, iż to spadkodawczyni była osobą agresywną, wpływając demoralizująco na syna. Nadto, zeznania K. P. (1) były w tej części niespójne bowiem początkowo wskazała, iż nie rozmawiała z J. L. i poza tą jednostkową sytuacją spadkodawczyni nie informował jej o pobiciu przez syna. Nadto, Sąd podszedł do zeznań świadka K. P. (1) z dużą ostrożnością bowiem z ich treści wynika, iż jest ona negatywnie nastawiona do pozwanego, podejrzewając go o nękanie jej osoby poprzez pukanie do drzwi i telefonowanie, podając, iż „mogła sobie pomyśleć, że jest to wyjątkowy drań”. Należy wskazać, iż świadek nie potrafiła podać żadnych okoliczności potwierdzających bądź chociażby uprawdopodobniających, iż pozwany dopuścił się takiego zachowania.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka w części odnoszącej się do sytuacji, w której J. L. wybiegła z mieszkania, posiadając na ciele obrażenia w postaci sińców, skarżąc się świadkowi, że został pobita przez syna oraz w zakresie, w którym przyznała, że nie była ona naocznym świadkiem pobicia spadkodawczyni przez pozwanego, a wiedzę na ten temat czerpała wyłącznie z przekazu J. L. bowiem były one zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie w szczególności z zeznaniami świadka T. K., który wskazał, iż jego była żona, będąc pod wpływem alkoholu wszczyniała awantury i zachowywał się agresywnie, a pozwany mógł zastosować wobec niej siłę jedynie odpierając ataki pochodzące z jej strony, co przyznał także sam pozwany w odpowiedzi na pozew, w której stwierdził, że rozwiązanie siłowe mógł zastosować jedynie z konieczności osobistej obrony przez atakami znajdującej się pod wpływem alkoholu spadkodawczyni (k. 107-109 akt).

Sąd dał wiarę zeznaniom K. P. (1) także w części, w którym podała okoliczności związane z jej kontaktami z J. L., sprowadzania przez pozwanego do mieszkania kolegów i dochodzących z tego lokalu krzyków bowiem były one zgodne

z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie, w szczególności z treścią pisma KP P. z dnia 25 maja 2018 roku, z którego wynika, iż w mieszkaniu położonym w P. przy ul. (...), w ciągu ostatnich trzech lat odnotowano jedną interwencję Policji, która miała miejsce w dniu 3 kwietnia 2018 roku i dotyczyła zakłócenia spoczynku nocnego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości zeznania świadka **K. P. (2)**, kuzyna spadkodawczyni J. L., który podał, iż nie dochodziły do niego jakiegokolwiek informacji by pozwany stosował wobec swojej matki przemoc fizyczną lub psychiczną. Jednakże, w ocenie Sądu, zeznania świadka nie były przydatne do ustalenia stanu faktycznego sprawy z uwagi na fakt, iż K. P. (2) nie posiadał żadnej wiedzy na temat relacji pomiędzy M. K. a jego matką bowiem nie utrzymywał z nimi bliskich kontaktów. Świadek nie był zorientowany w istotnych okolicznościach dotyczących relacji rodzinnych J. L. i jej syna, jak chociażby faktu umieszczenia M. K. w rodzinie zastępczej czy też nadużywania alkoholu przez spadkodawczynię.

Zeznania **powoda A. L.** Sąd ocenił jako częściowo wiarygodne. W szczególności Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda na okoliczność niewłaściwego zachowania się pozwanego wobec spadkodawczyni, noszącego znamiona znęcania się polegającego na biciu jej, wyzywaniu i wyrzucaniu z domu bowiem nie znalazły one żadnego potwierdzenia w wiarygodnym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, który wskazuje, iż to spadkodawczyni była osobą uzależnioną od alkoholu, a będąc pod jego wpływem zachowywała się agresywnie, również wobec pozwanego, wpływając demoralizująco na swojego syna, zaś pozwany stosował wobec J. L. siłę jedynie odpierając ataki pochodzące z jej strony. Fakt pobicia J. L. przez syna wskazał jedynie świadek K. P. (1), która jest skonfliktowana z pozwanym, będąc negatywnie do niego nastawioną. Nadto świadek informacje o tym zdarzeniu posiadała wyłącznie z przekazu spadkodawczyni. Poza tym, wbrew twierdzeniom powoda w mieszkaniu zajmowanym przez pozwanego i spadkodawczynię nie miały miejsca interwencje Policji, poza jedną, która nastąpiła już po śmierci J. L.. Powód nie wykazał także by J. L. poddawała się obdukcji lekarskiej.

Sąd uznał, iż niewiarygodne były zeznania powoda, w których opisał swoje interwencje na skutek telefonicznego zawiadomienia go przez córkę o biciu jej przez pozwanego. W ocenie Sądu zachowanie powoda, który po przybyciu na miejsce poprzestał tylko na nasłuchiowaniu odgłosów dochodzących z mieszkania przez zamknięte drzwi, nie wzywając Policji oraz nie niepokojąc się, iż J. L. może potrzebować pomocy lekarskiej, było sprzeczne z zasadami logiki oraz doświadczeniem życiowym.

Sąd nie miał wątpliwości co do zeznań powoda na okoliczność: nadużywania przez jego córkę alkoholu, podjętego przez nią leczenia odwykowego, przejęcia należącego do niej skutera i uznał je za wiarygodne, szczególnie, że nie były kwestionowane przez pozwanego.

Świadek **H. P.**, szwagierka powoda, skorzystała z przysługującego jej prawa do odmowy zeznań.

Sąd, na podstawie art. 302 k.p.c. dowód z przesłuchania stron ograniczył do przesłuchania powoda albowiem pozwany nie stawiał się na przesłuchanie stron pomimo wezwania go pod rygorem pominięcia dowodu z jego zeznań. Nadto, pełnomocnik pozwanego na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018 roku cofną wniosek o przesłuchanie pozwanego.

Sąd oddalił wniosek powoda o ponowne przesłuchanie świadka H. P., z uwagi na skorzystanie przez świadka z przysługującego jej prawa do odmowy zeznań, którą to decyzję świadek, w ocenie Sądu, podjął w pełni świadomie, zdając sobie sprawę z konsekwencji swojego działania. Nadto, zgodnie z twierdzeniem powoda o przyczynie ponownego przesłuchania świadka dowiedział się w dniu 15 lutego 2018 roku, zaś wniosek dowodowy złożył dopiero w dniu 26 kwietnia 2018 roku.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 928 § 1 k.c. spadkobierca może być uznany przez sąd za niegodnego, jeżeli:

- 1) dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy;
- 2) podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w taki sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności;
- 3) umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego.

Podstawą przy żądaniu w niniejszej sprawie jest treść art. 928 § 1 pkt 1 k.c.

O tym, czy dane zachowanie spadkobiercy jest przestępstwem umyślnym, rozstrzygają właściwe przepisy prawa karnego. Prawo to nie posługuje się jednak pojęciem przestępstwa ciężkiego. Oznacza to, że stwierdzenie, czy dane przestępstwo umyślne nosi znamię „ciężkości”, należy do sądu cywilnego. Karnoprawny podział przestępstw na zbrodnie i występki (art. 7 k.k.) nie jest przy tym decydujący. Z jednej strony czyn kwalifikowany przez prawo karne jako zbrodnia nie musi być zawsze przestępstwem „ciężkim” (np. zabójstwo w obronie koniecznej). Z drugiej strony natomiast może się okazać, iż czyn zakwalifikowany przez sąd karny jako występki w konkretnych okolicznościach będzie wypełniał znamiona z art. 928 § 1 pkt 1 k.c. Należy pamiętać, że przestępstwo spełniające wskazane wymagania powinno być skierowane przeciwko spadkodawcy. Oznacza to, iż popełnienie nawet najcięższego przestępstwa umyślnego skierowanego przeciwko innej osobie nie będzie stanowiło podstawy do uznania spadkobiercy za niegodnego.

Formułując przy tym podstawę faktyczną i doprecyzowując podstawę prawną żądania powód podał, iż pozwany dopuścił się wobec spadkodawczyni przestępstwa znęcania fizycznego i psychicznego.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż przestępstwo znęcania się zostało określone w art. 207 k.k.

Należy podkreślić, że sprawcą przestępstwa znęcania nad osobą najbliższą lub pozostającą w stosunku zależności od sprawcy może być tylko osoba najbliższa lub pozostająca w relacji zależności. W tym zakresie przestępstwo ma charakter indywidualny właściwy. Przedmiotem czynności wykonawczej na gruncie przepisu art. 207 § 1 k.k. są następujące osoby: osoba najbliższa, osoba pozostająca ze sprawcą w stosunku zależności, małoletni lub osoba nieporadna. Stosunek zależności zachodzi wówczas, gdy sprawy pokrzywdzonego zależne są od sprawcy. Zależność ta może mieć charakter prawny lub faktyczny (zależność natury ekonomicznej), a nawet wyłącznie emocjonalny. Znęcanie oznacza zadawanie cierpień, czynienie życia uciążliwym. Znęcanie fizyczne oznacza zadawanie cierpień fizycznych, takich jak np. bicie, popychanie, ciągnięcie za włosy. Przemoc, która należy do istoty znęcania fizycznego, może być również przemocą pośrednią, tj. stosowaną bezpośrednio na rzecz w celu wywarcia pewnej presji psychicznej na ofiarę. Może to być zmiana zamków w mieszkaniu i tym samym pozbawienie pokrzywdzonego dostępu do schronienia, odcięcie wody, odcięcie energii, gazu. Znęcanie psychiczne to powodowanie dyskomfortu psychicznego u ofiary, wzbudzanie u niej poczucia zagrożenia, niepokoju, obawy o własny los i własne mienie, straszenie, grożenie, używanie inwektyw, uprzykrzanie jej życia, robienie jej na złość. Znęcaniem psychicznym będzie zabieranie emerytury osobie starszej i pozbawienie jej pewnej samodzielności, odmowa wydania takich pieniędzy na żądanie, złośliwe odkręcanie wody w mieszkaniu, trzaskanie drzwiami, włączanie światła w późnych godzinach nocnych i hałasowanie w pomieszczeniach, w których śpi pokrzywdzony, po to, aby go wybudzić, zwłaszcza gdy konieczne jest wstawanie wczesnym rankiem, prowokowanie do kłótni, czynienie na złość, celowe wyprowadzanie z równowagi, przyjeżdżanie do miejsca zatrudnienia osoby pokrzywdzonej i wykrzykiwanie pod jej adresem słów wulgarnych, śledzenie pokrzywdzonego (szeroki katalog zachowań wyczerpujących znamiona znęcania prezentuje J. Kosonoga (w:) Kodeks karny..., red. R.A. Stefański, 2015, s. 1334; zob. również J. Sosnowska, Przestępstwo znęcania się, PiP 2008, z. 3, s. 60). Znęcaniem psychicznym może być również organizowanie przez sprawcę libacji alkoholowych, zanieczyszczanie mieszkania, które sprząta pokrzywdzona (odmiennie SA w K. w wyroku z dnia 25 października 2012 r., II AKa 394/12, OSA 2013, z. 6, poz. 34-44). Takie zachowania, jeśli przybierają intensywną postać, mogą stanowić formę dręczenia pokrzywdzonej, uprzykrzania jej życia, mogą więc wywierać poważny wpływ na jej psychikę, powodując u niej poczucie beznadziejności. Nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. jednorazowe

zachowanie nawet o bardzo silnym natężeniu. O tym, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia ze znęcaniem fizycznym lub psychicznym, decyduje ocena obiektywna, a nie subiektywne odczucia pokrzywdzonej.

W ocenie Sądu, mając na uwadze powyższe rozważania oraz materiał dowodowy zgromadzony w sprawie powód nie wykazał, by pozwany dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawczyni J. L.. Co więcej powód nie wykazał by pozwany zachował się wobec swojej matki w jakikolwiek niewłaściwy sposób, wyczerpując znamiona czynu zabronionego.

M. K. swoim zachowaniem nie wyczerpał znamion przestępstwa znęcania się określonego w art. 207 § 1 k.k. Żaden z przeprowadzonych w sprawie dowód nie wykazał, by pozwany znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją matką J. L.. Wprawdzie świadek K. P. (1) utrzymywała, iż pozwany bił matkę, to jednak twierdzenia te są wyjątkiem i stoją w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie, a z którego wynikało iż to spadkodawczyni nadużywała alkoholu, a będąc pod jego wpływem zachowywała się agresywnie wobec pozwanego, który jedynie bronił się przed atakami z jej strony. Nadto, Sąd zeznania świadka K. P. (1) w tej części uznał za niewiarygodne.

W ocenie Sądu pozwany M. K. nie dopuścił się żadnego przestępstwa wobec swojej matki J. L..

Konkludując należy stwierdzić, że niegodność dziedziczenia występuje w sytuacjach wyjątkowych, kiedy postępowanie spadkobiercy jest tak dalece naganne, iż uzasadnia odsunięcie go od dziedziczenia po określonym spadkodawcy i traktowanie tak, jakby nie dożył otwarcia spadku (art. 928 §2 k.c.). Stąd możliwość uznania spadkobiercy za niegodnego występuje w sytuacjach enumeratywnie wymienionych w kodeksie cywilnym w art. 928 § 1 k.k. Inne zachowania się spadkobiercy, nawet jeżeli mogłyby być oceniane ujemnie z punktu widzenia ogólnie przyjętych obyczajów, nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do zastosowania tak daleko idącej sankcji (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1999 roku, II CKN 627/98).

Ostatecznie Sąd po wszechstronnym rozważeniu materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie uznał powództwo za niezasadne, z uwagi na brak podstawy określonej w art. 928 § 1 pkt 1 k.c. i orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. Z uwagi na to, że powód przegrał niniejszy proces Sąd w całości obciążył go nieuiszczonymi kosztami procesu, na które złożyły się: kwota 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za radców prawnych z dnia 22 października 2015 r.- Dz.U. 2018.265.t.j.) i kwota 17 zł tytułem opłaty sądowej od pełnomocnictwa, zasadzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Maria Prusinowska

ZARZĄDZENIE

1. proszę odnotować uzasadnienie w kontrolce, w dniach 26 czerwca do 20 lipca oraz 6 – 8 sierpnia 2018 r. urlop wypoczynkowy, a nadto zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu o przedłużeniu terminu do sporządzenia uzasadnienia o 30 dni,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi z pouczeniem o apelacji,
3. przedłożyć za 14 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia 20 sierpnia 2018 roku

SSO Maria Prusinowska